

I

1

Ik ben amper een half dagdeel aan het werk wanneer de luidsprekers in Magazijn 2 beginnen te kraken en er onderdrukt gefluister in de werkplaats opstijgt.

Net als alle andere werkers kijk ik op. Komen ze weer kinderen halen?

De Helleherder die zich aan mijn tafel bevindt, staat abrupt stil, en naast mij houdt Cecil haar adem in.

‘Het is zover’, fluistert ze. ‘Ik voel het.’

Uit de luidsprekers klinkt mijn naam. Luid en duidelijk.

‘Lexa, Gang 10, Unit 7. Keuzemoment. Aanmelden.’

Ik verstijf, al weet ik dat ik niet in paniek mag raken nu. Rustig blijven. Het is zover, hier heb ik naartoe geleefd, hier heb ik me op voorbereid.

Aarzelend kom ik overeind aan mijn werktafel en ik voel nu pas hoe hevig mijn benen trillen. Ik wist dat dit moment eraan zat te komen, maar ik ben doodsbang.

‘Nu begint het echt, Lexa’, zegt Cecil zacht. Er klinkt blijdschap door in haar stem. Waarom lacht ze? Er kan nog zoveel mislopen. Cecil wil nog iets zeggen, maar de slag van een herdersstok op het werkblad snoert haar de mond.

Ik gebaar dat ze zich gedeisd moet houden en probeer haar

glimlach te beantwoorden, al weet ik niet waar ze het over heeft. Wat begint er echt?

De zenuwen gieren door mijn lijf.

‘Ik heb geen afscheid kunnen nemen van mijn vader’, fluister ik terwijl ik de trui, waar het cijfer 7 nog maar half op is vastgenaaid, op de werktafel laat vallen.

Dan draai ik me naar de Helleherder toe.

Die houdt zijn kop schuin en bekijkt me uitvoerig, alsof hij door me heen kan kijken, mijn organen kan zien, mijn gedachten kan lezen.

Zonder een woord te zeggen gebaart hij, met een knik van zijn kop, naar de poort.

‘Kies wijs’, mompelt Cecil nog, zonder haar hoofd op te richten. ‘Ik breng je vader op de hoogte.’

Bij de poort, waar ik mijn hand op de hindel plaats, bekruipt me een mengeling van opwindning en angst. Niemand anders is opgeroepen, ik ben de enige die Magazijn 2 dient te verlaten. Ik kijk nog even om naar de werkplaats waar ik alle gezichten ken, en ik krijg de indruk dat iedereen mij nakijkt, dat alle werkers weten welk lot ik tegemoet ga. Of is het inbeelding en is niemand bezig met de zoveelste jongere die wordt opgeroepen? Misschien zijn ze alleen maar opgelucht dat de Helleherders deze keer geen kleine kinderen komen halen...

Onder mijn hand trilt de hindel, het scherm dat overal in Rang 5 hangt, terwijl mijn handpalm wordt gescand. Een tel later verschijnt het groene licht, ben ik goedgekeurd en mag ik de grote hal in.

Wat als Mico niet opgeroepen is?

Zodra ik de hal in stap, glijdt de poort van het magazijn ratelend achter mij dicht en spur ik de enorme, kille ruimte af.

Bij Magazijn 3 staan twee meisjes, uit de zonovergoten sluismond zie ik een jongen de grote hal in stappen en bij Magazijn 4 dromt een klein groepje jongens en meisjes bijeen.

Bij Magazijn 1 staat niemand.

De schrik slaat me om het hart. Waar is Mico?

Er verschijnt een Helleherder, die de lijst met namen afroept en ons gebiedt hem te volgen, maar nog steeds is er geen spoor van Mico.

Ik draal wat, maar sluit me uiteindelijk aan bij de groep. Om me heen kijkend zie ik gezichten waarop dezelfde opwindning en angst af te lezen is die ik zelf ook voel. We weten allemaal hoe bepalend deze dag voor de rest van ons leven kan zijn.

Met moeite slik ik de krop in mijn keel weg. Als Mico er niet bij is, moet ik me hier en nu herpakken, sterk houden. Hij zal het me niet vergeven als ik dit nu verknaal.

Ik bal mijn handen tot vuisten en haal diep adem.

Dan hoor ik ineens het geluid van een magazijnpoort die traag openschuift en kijk hoopvol op. Vanuit Magazijn 1 duwt een Helleherder Mico bruut de hal in, waarna de poort meteen weer gesloten wordt. Mico struikelt de ruimte in, landt op handen en knieën op de vuile, grijze vloer.

Ik wil op hem afstormen en hem overeind helpen, maar hou me in. Zelfs al kijkt de Helleherder mijn richting niet uit, we worden sowieso in de gaten gehouden, ieder van ons, overal.

Geen onnodige aandacht trekken. Niet nu, niet vandaag.

De Helleherder houdt zijn kop schuin, gaat vlak voor Mico staan en tikt met zijn stok op de grond. Mico kijkt op en ik zie iets flikkeren in zijn ogen, bijna deins ik ervoor achteruit. Zijn blik is vervuld van haat.

Niet doen, Mico. Sta op.

De Helleherder buigt zijn kop naar de andere kant, kraakt zijn hals van links naar rechts, met niet de minste verandering op zijn gelaat.

Sta op, Mico. Alsjeblieft, sta op.

Het moment lijkt een eeuwigheid te duren. De Helleherder kraakt onophoudelijk zijn kop van links naar rechts over zijn schouders, het lijkt op een macabere dans, en nog steeds houdt de groep de adem in. Dan heft de Helleherder zijn arm en zwaait zijn herdersstok omhoog.

Op slag verandert de blik in Mico's ogen. In een fractie van een seconde springt hij op en hij ontwijkt de neerdalende stok van de Helleherder. Die is verrast door de plotse beweging en lijkt zelfs wat te schrikken van de klap die zijn stok op de grond veroorzaakt.

Mico zet een stap opzij, buigt nederig zijn hoofd naar de Helleherder, alsof hij zonder woorden zijn excuses aanbiedt. Beeld ik het mij in of heeft het de Helleherder even uit evenwicht gebracht?

De twee blijven tegenover elkaar staan. De Helleherder, imposant en angstaanjagend, torent boven Mico uit, maar Mico geeft geen krimp.

Het blijft een hele tijd stil. Dan gebiedt de Helleherder Mico op barse toon zich bij de groep aan te sluiten. Mico

gehoorzaamt, maar pas wanneer hij naast mij staat, durf ik de lucht uit mijn longen te laten ontsnappen, zo gespannen heb ik de afgelopen minuut gevolgd.

Zodra de Helleherder zijn rug naar ons toekeert en de groep voorgaat, vang ik Mico's blik. Hij knipoogt, grijpt mijn hand en wrijft zacht met zijn vinger over de rug.

Ik begrijp er niks van. Waarom moest hij de Helleherder zo uitdagen? Wat is er met hem gebeurd dat hem zo roekeloos heeft gemaakt? De zachte kneepjes in mijn hand dienen om mij gerust te stellen, maar ze helpen voor geen meter.

Amper enkele dagen geleden was er in Rang 5 een opstand, waar Mico deel van uitmaakte. Nadien was hij opgepakt en naar een bovenrang gestuurd, als straf, en hij was als een andere persoon teruggekomen, zo leek het, alsof er iets in zijn hoofd was geslopen wat hem langzaam maar zeker overnam.

De nacht van de opstand was ik uit mijn slaap opgeschrokken door oorverdovend gegil.

Een tel lang wist ik niet waar ik was, ik keek in paniek om me heen en zag vader roerloos op zijn matras liggen aan de andere zijde van onze kleine unit.

Het gegil kwam vanuit de gang, aangevuld door geroep en luide voetstappen.

Gehaast stak ik mijn hoofd uit de deur van de unit, waar de gang gevuld was met chaos. Iemand riep dat er gevochten werd in de grote hal, mannen en vrouwen renden heen en weer, en ik was meteen klaarwakker.

Aan de overzijde van de gang stond Margaret, Mico's moeder,

met een verwarde blik, in de deuropening van hun unit. Ze riep me toe dat Mico weg was en over de hoofden heen probeerde ik haar duidelijk te maken dat ik hem zou vinden.

Ik baande me een weg door de menigte in de gang, nageroepen door een angstige Margaret, maar eenmaal in de grote hal hoorde ik niks meer. Er was alleen maar een misselijkmakend, oorverdovend kabaal, een wilde, allesomvattende herrie van schreeuwende en huilende mensen. Ik duwde anderen opzij, probeerde in de chaos Mico te vinden, maar wist meteen dat het onbegonnen werk was. De hal leek te zijn veranderd in een kolkende mensenzee.

Met mijn rug tegen de muur gedrukt, schuifelde ik enkele meters verder de grote hal in.

‘Mico!’

Hoewel ik de longen uit mijn lijf schreeuwde, verzonk mijn stem in het kabaal. Mijn zicht werd bovendien belemmerd door rook en rondvliegend stof, en mijn ogen prikten, ik kon ze maar met moeite openhouden.

‘Grijparmen!’ klonk het ineens paniekerig. Een vrouw met lange grijze haren kneep hard in mijn schouder en keek me met een verwilderde blik aan. ‘Ze zetten de grijparmen in!’

Overal om me heen klonk gekrijs. De boodschap werd razendsnel doorgegeven, maar de meesten waren net zo verrast als ik. Het geraas van de grijparmen die vanaf beide kanten van de hal door de ruimte schoten, klonk pijnlijk hard, en door het gordijn van rook, vuil en mensen heen zag ik het stalen gevaarte dichterbij komen.

Paniek maakte zich van mij meester. Geen grijparm, laat mij

niet eindigen in een grijparm. Niet nu. Niet nu alles beter kan worden. Zo dicht bij mijn Keuzemoment.

Ik moest terug de gang in, zo snel mogelijk terug naar onze unit. Maar dat idee had iedereen natuurlijk, dus probeerde ik mij trekkend en sleurend tussen anderen terug te wurmen naar Gang 10.

Het geraas van de grijparm kwam alsmear dichterbij, ik zag hoe mannen en vrouwen door het ding gegrepen en meegetrokken werden, zag benen en armen uit het stalen ding steken. Het gegil sneed mijn trommelvliezen aan flarden.

Ik was amper een halve meter van de gangdeur verwijderd toen de grijparm op mij afkwam, recht op zijn doel af, alsof hij mij zag, mij kon voelen.

Dus sprong ik.

Het hete staal van de grijparm schampte langs mijn been en brandde op mijn vel. Het werd zwart voor mijn ogen, ik hapte naar adem en voelde de tranen over mijn wangen stromen.

Toen struikelde ik de deuropening door, gleed een stukje de gang in en buitelde over andere mensen tot ik hijgend in het midden van de gang tot stilstand kwam en probeerde de opkomende misselijkheid tegen te houden.

Door de openstaande deur zag ik de grijparm langs de deuropening schieten, alsmear heen en weer pompend en mensen met zich mee sleurend. Het geschreeuw ging door merg en been.

Ik landde pas terug in de realiteit toen Margaret voor mij op haar knieën op de grond viel. Ze hield haar handen op mijn schouders en schudde me hard door elkaar.

‘Waar is Mico, Lexa? Waar is Mico?!’

Ik staarde, nog steeds in schok, naar de deuropening.

‘Ze gebruiken de grijparmen’, zei ik, naar adem happend.

‘Er worden mensen meegesleurd... Ik kwam niet verder, Margaret. Er was rook en paniek en...’

Margaret trok mij tegen zich aan en luid snikkend drukte ik mijn gezicht in haar nek.

‘We vinden hem wel’, zei ze sussend, maar de angst was hoorbaar in haar stem.

Terwijl Margaret en ik wat later door de hal liepen in de ijdele hoop hem alsnog te vinden, kraakten de boxen van het omroepsysteem en leken alle bewoners in de grote ruimte ter plekke te bevriezen.

De stem van de Helleherder sprak ons op uiterst kalme en kille toon toe, gaf aan dat de opstand in de kiem was gesmoord en dat de schuldigen op dit eigenste moment hun straf kregen. Hij gebod ons terug te gaan naar onze units en ons gedeisd te houden.

Iemand waagde het hardop te vragen waar ze de gevangenen heen hadden gebracht, waarop iedereen in de grote hal collectief de adem inhield. Uit de boxen klonk een hele tijd enkel wat geruis, tot er, na een lange pauze, opnieuw gekraak uit kwam.

‘Als straf blijven alle gegrepenen één dag in een bovenrang.’

‘Dat is goed nieuws’, prevelde Margaret, terwijl ze mijn hand vastgreep.

‘Goed nieuws?’ vroeg ik verbouwereerd. ‘Mico overleeft het niet in een hogere rang.’

Maar Margaret bleef aanhoudend knikken, alsof ze niet alleen mij, maar ook zichzelf wilde overtuigen. Ze nam mijn handen vast en klemde ze tussen de hare.

‘Het had ook helemaal anders gekund, Lexa. Ze hadden de opstandelingen kunnen laten verdwijnen, maar dat hebben ze niet gedaan. Het zijn gegrepenen geworden, dus komen ze terug. Ze worden gestraft voor hun opstandigheid, de Helleherders willen een duidelijk signaal geven. Ze willen hen alleen maar onschadelijk maken, ze een mistig hoofd bezorgen. Het is goed nieuws, Lexa. Mico komt terug.’

Margaret had er zo hoopvol uitgezien dat ik niet tegen haar in durfde te gaan, maar ik vertrouwde het niet.

En ik had gelijk. Want na de opstand was Mico niet meer dezelfde.

Bij zijn terugkeer, een dag later, stonden Margaret en ik bij de andere wachtenden bij de poort van de Witte Zone, waar teruggekeerden arriveren, en waar we reikhalzend probeerden te zien wat er gebeurde, tot de poort ratelend opengleed en iedereen de adem inhield.

De zone spuwde mensen naar buiten. Strompelend, hinkend en volledig doorweekt, alsof ze net een bad hadden genomen, met hun kleren nog aan. Sommigen ondersteunden elkaar, anderen liepen verdwaasd rond, op zoek naar bekenden, vrienden of familie, al zouden ze die misschien niet herkennen, zoals het teruggekeerden doorgaans verging.

Margaret raakte in paniek naarmate er meer en meer mensen uit de Witte Zone tevoorschijn kwamen en er geen spoor van Mico te zien was.

‘Daar! Margaret! Daar is hij!’

Margaret meetrekkend trachtte ik verder naar voren te komen, maar de menigte was log en iedereen wilde naar iemand toe.

‘Mico!’

Ik bleef roepen tot hij zich ineens onze richting uit draaide en ik zijn blik wist te vangen.

Geschrokken bleef ik staan. Mico zag mij wel, maar zijn blik was leeg, zijn gezicht bleek en vermoeid.

Ik wist me geen houding te geven terwijl Margaret Mico omhelsde, en ik verstarde toen Mico ineens zijn ogen opende en, over Margarets schouder heen, recht naar mij keek. Zijn ogen stonden donker, duister bijna, en heel langzaam schudde hij zijn hoofd, zo subtiel dat ik het bijna niet zag, zo voorzichtig dat zijn moeder het niet kon voelen.

Maar ik zag het en ik bevroor.

In hun unit trok Margaret Mico's natte kleren uit, sloeg een deken om zijn schouders, en vroeg mij hem gezelschap te houden terwijl ze voedselzakken zou halen.

Aarzelend ging ik op een stoel tegenover Mico zitten, die in volledige stilte voorovergebogen zat, zijn armen rustend op zijn bovenbenen, rillend over zijn hele lijf.

Met zijn rechterschoet tikte hij onophoudelijk op de grond, wat me onrustig maakte, maar ik wist niet wat ik moest zeggen, welke vraag ik eerst moest stellen, dus legde ik alleen maar voorzichtig mijn hand op zijn knie, in een poging het getik te laten ophouden, hem te laten weten dat hij veilig was. Wat ging er door zijn hoofd?

Ik nam zijn handen tussen de mijne en gaf er kleine kneepjes in.

Twee korte kneepjes en één lang aanhoudend. Daarna twee keer kort, nogmaals kort en drie keer lang. Kneepjes voor elke letter. De code die we elkaar als kind hadden aangeleerd, een alfabet van signalen. Mico had het geleerd van zijn moeder, die het op haar beurt van haar vader had doorgekregen. Mico had het mij geleerd toen we aan ons zevende levensbaken begonnen en met de paar letters die we konden onthouden, hadden we het woord 'wij' gemaakt.

Ik kneep de letters zijn handen in en wachtte.

Wij.

Er kwam geen reactie, geen kneepjes terug, dus probeerde ik het opnieuw, tot Mico ineens opkeek en de koude, trieste blik in zijn ogen me helemaal onderuithaalde.

'Ik heb het gezien, Lexa', fluisterde hij.

Zijn mondhoek trilde.

'Wat heb je gezien, Mico?' vroeg ik voorzichtig. 'Waar was je?'

Het bleef stil, tot er een traan over zijn wang rolde en hij me van mijn stoel blies.

'Rang 9. Ik heb het gezien. En het is er nog erger dan we dachten.'

Daarop kwam hij langzaam overeind van zijn stoel en bewoog zich tergend traag naar zijn matras, waar hij zich oprolde, met zijn gezicht naar de muur gericht en zijn rug naar mij toe.

Had ik het goed gehoord? Rang 9, dat kon helemaal niet.